

Quickscan Croeselaan Utrecht

20 april 2017

Quickscan Croeselaan Utrecht

Toetsing aan de Wet natuurbescherming

Verantwoording

Titel	Quickscan Croeselaan Utrecht
Opdrachtgever	Gemeente Utrecht - Projectorgani
Projectleider	
Auteur(s)	
Tweede lezer	
Uitvoering veldwerk	
Projectnummer	1250109
Aantal pagina's	21 (exclusief bijlagen)
Datum	20 april 2017
Handtekening	Ontbreekt in verband met digitale verwerking. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Colofon

Tauw bv
BU Meten, Inspectie & Advies
Australiëlaan 5
Postbus 3015
3502 GA Utrecht
Telefoon +31 30 28 24 82 4

Dit document is eigendom van de opdrachtgever en mag door hem worden gebruikt voor het doel waarvoor het is vervaardigd met inachtneming van de rechten die voortvloeien uit de wetgeving op het gebied van het intellectuele eigendom. De auteursrechten van dit document blijven berusten bij Tauw. Kwaliteit en verbetering van product en proces hebben bij Tauw hoge prioriteit. Tauw hanteert daartoe een managementsysteem dat is gecertificeerd dan wel geaccrediteerd volgens:

- NEN-EN-ISO 9001

Inhoud

Verantwoording en colofon	5
1 Inleiding.....	9
1.1 Doel	9
1.2 Wetgeving	9
1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb.....	9
1.4 Werkwijze	10
1.5 Kwaliteit	10
1.6 Uitgangspunten	11
2 Situatie en beoogde ontwikkeling.....	11
2.1 Huidige situatie.....	11
2.2 Beoogde ontwikkeling	13
3 Soortenbescherming	14
3.1 Beschermingsregime en bepalingen	14
3.2 Vrijstellingen	15
3.3 Zorgplicht.....	16
3.4 Afbakening onderzoek.....	17
3.5 Effecten	17
3.5.1 Grondgebonden zoogdieren.....	17
3.5.2 Vleermuizen	18
3.5.3 Broedvogels	19
4 Conclusies en aanbevelingen	20
5 Literatuur.....	21

Kenmerk R001-1250109KES-ssc-V02-NL

1 Inleiding

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over het doel van de toetsing, de relevante natuurwetgeving, de wijze van kwaliteitsborging en de te hanteren uitgangspunten voor toetsing.

1.1 Doel

In opdracht van Gemeente Utrecht - Projectorganisatie Stationsgebied (POS) heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming voor het reconstrueren van een deel van de Croeselaan in Utrecht. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de natuurwetgeving, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen kunnen worden verleend. In de rapportage worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke onderdelen van de Wet natuurbescherming (hierna te noemen Wnb) zijn van belang?
- In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?
- Zijn maatregelen en/of een ontheffing/vergunning nodig?
- Wat betekent dit voor de verdere planvorming en uitvoering?

1.2 Wetgeving

Sinds 1 januari 2017 is de Wet natuurbescherming (hierna te noemen "Wnb") in werking. De Wnb is het nieuwe wettelijke stelsel voor natuurbescherming en vervangt drie tot dan bestaande wetten, namelijk de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet.

Het beschermingsregime gaat uit van het "nee, tenzij-principe". Dit betekent dat de genoemde bepalingen in de Wnb voor gebieds-, soorten- en houtopstandenbescherming verboden zijn. Gedeputeerde Staten (GS) van de provincie Utrecht is het bevoegd gezag voor het verlenen van toestemming door middel van een vergunning, ontheffing of vrijstelling.

1.3 Te beschouwen onderdelen Wnb

Het is noodzakelijk om de ontwikkeling te toetsen aan soortenbescherming (vanwege de mogelijke aanwezigheid van flora en fauna). Een toetsing aan beschermd gebieden is niet nodig, het plangebied in de binnenstad van Utrecht, ligt op grote afstand van beschermde gebieden.

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied Oostelijke Vechtplassen ligt op circa 5,7 kilometer afstand van het plangebied. Hierdoor zijn effecten op Natura 2000-gebieden door verstoring (licht, geluid, trillingen, ect.) als gevolg van de werkzaamheden uitgesloten.

Effecten van stikstofdepositie zijn in relatie tot de tijdelijke aard van het project, (met hierin als uitgangspunt dat er in de gebruiksfase geen sprake is van toename van verkeersbewegingen), niet te verwachten en worden daarom in deze rapportage niet verder behandeld.

Toetsing in het kader van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is niet nodig aangezien het plangebied geen onderdeel uitmaakt van de NNN.

Houtopstanden

Onder de Wnb zijn sommige houtopstanden en solitaire bomen ook beschermd. Deze rapportage behandelt echter alleen de soorten- en gebiedsbescherming. Effecten op houtopstanden worden in deze rapportage niet verder behandeld.

Samengevat wordt in deze rapportage het volgende behandeld:

- Soortenbescherming

1.4 Werkwijze

De mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten is bepaald aan de hand van de volgende gegevens:

- Regionale en landelijke verspreidingsatlassen en -data (zie ook hoofdstuk 5);
- Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)
- Natuurkaart van Tauw (www.tauw.nl/ecoviewer)
- Een oriënterend veldbezoek op 30 maart 2017

Het doel van de literatuurstudie is om na te gaan welke beschermde soorten in of in de omgeving van het plangebied kunnen voorkomen. De ecooloog controleert tijdens het oriënterende veldbezoek of de locatie voldoet aan eisen die soorten aan hun leefomgeving stellen. Ook kijkt de ecooloog naar aanwijzingen van de aanwezigheid (zichtwaarnemingen en sporen van terreingebruik, zoals holen, uitwerpselen, haren, prooi- of voedselresten).

1.5 Kwaliteit

Voor soortenbescherming is een volledige garantie over de aanwezigheid niet te geven. Door inzet van deskundige ecologen en landelijk geaccepteerde onderzoeksmethodes wordt de kwaliteit van het onderzoek zoveel mogelijk gewaarborgd. Mede in dit kader is Tauw aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, een samenwerkingsverband van adviesbureaus die ecologisch advies geven en ecologisch onderzoek verrichten.

1.6 Uitgangspunten

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing op de beoogde ontwikkeling:

- In de gebruiksfase is er geen sprake van een toename van de verkeersbewegingen
- Er vinden geen uitwendige werkzaamheden aan gebouwen plaats en er worden geen gebouwen gesloopt

2 Situatie en beoogde ontwikkeling

Dit hoofdstuk bevat achtergrondinformatie over de huidige situatie, het voorgenomen plan en de uit te voeren werkzaamheden.

2.1 Huidige situatie

Het plangebied betreft een deel van de Croeselaan in Utrecht tussen de kruising met het Veemarktplein en de kruising met de Van Zijstweg. Figuur 2.1 toont de ligging van het plangebied.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied (globaal begrensd)

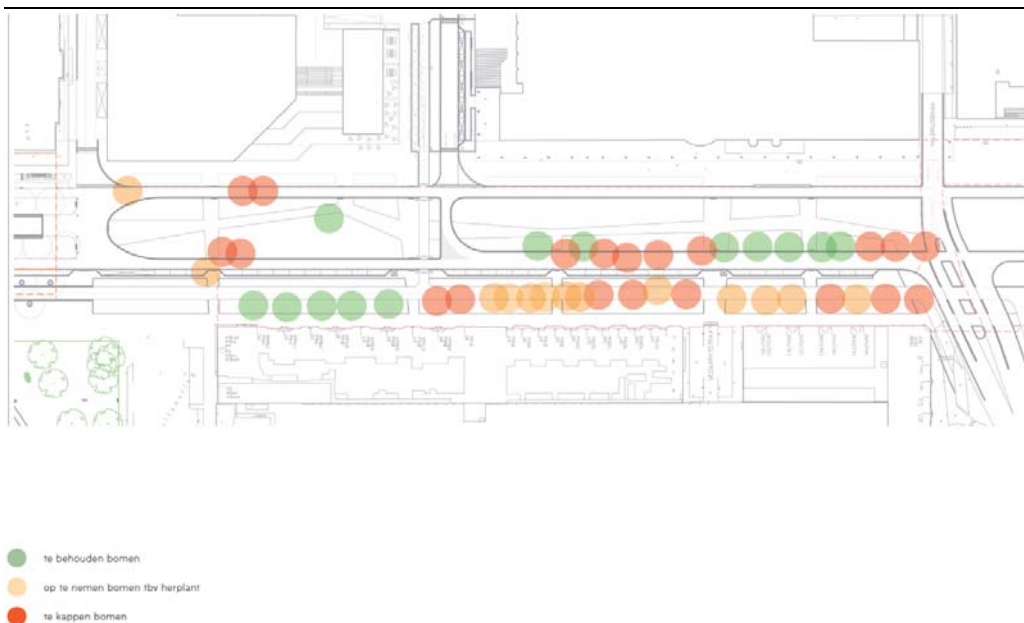
De Croeselaan bestaat uit een aantal hoofdrijbanen voor particulier en openbaar vervoer en een parallelweg met aan beide zijden parkeerplaatsen. Tussen de hoofdrijbanen en tussen de hoofdrijbanen en de parallelweg liggen smalle bermstroken. De bermen zijn overwegend begroeid met gras en worden intensief gemaaid. Daarnaast zijn in de bermen twee bomenrijen aanwezig. Figuur 2.2 geeft een impressie van het plangebied.

Figuur 2.2 Impressie van het plangebied met links de zuidzijde van het plangebied en rechts de noordzijde van het plangebied

2.2 Beoogde ontwikkeling

De boogde ontwikkeling betreft het reconstrueren van de bestaande (weg- en parkeer-) verharding en de omliggende beplanting. De bestaande verharding wordt verwijderd en er wordt nieuwe verharding aangebracht. Daarnaast worden er bomen gekapt en/of verplant en er vindt nieuwe aanplant plaats. In figuur 2.3 wordt een overzicht gegeven van de bestaande bomen en wat de beoogde ontwikkelingen zijn die betrekking hebben op deze bomen.

Figuur 2.3 Overzicht van de bestaande bomen

3 Soortenbescherming

In dit hoofdstuk wordt antwoord gegeven op de vraag of beschermde plant- en diersoorten door de beoogde activiteiten kunnen worden geschaad. Indien schade op kan treden, dan wordt aangegeven of hiervoor aanvullende maatregelen en/of een ontheffing noodzakelijk is.

3.1 Beschermingsregime en bepalingen

In de Wnb zijn bepalingen opgenomen voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten. Het gaat onder meer om soorten die in Nederland, maar ook in Europa in hun voortbestaan worden bedreigd. De Wnb kent drie beschermingsregimes:

- Vogels: het gaat hier om alle inheemse vogels in hun natuurlijk verspreidingsgebied. Ze zijn beschermd via de Vogelrichtlijn
- Dieren en planten: het gaat hier om alle inheemse dieren en planten. Ze zijn beschermd via de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn

- Nationale soorten: het gaat hier om de soorten, die niet onder de reikwijdte van de Vogel- of Habitatrichtlijn vallen. Deze soorten zijn wel nationaal beschermd

Per beschermingsregime is bepaald welke verboden er gelden en onder welke voorwaarden ontheffing, vergunning of vrijstelling kan worden verleend door het bevoegd gezag. De bepalingen zijn samengevat in tabel 3.1. De bepalingen voorzien in een bescherming van verblijfplaatsen, evenals de bescherming tegen versturende invloeden. Gedeputeerde Staten van provincie Utrecht kan een ontheffing verlenen van de verboden als genoemd in de artikelen 3.1, 3.5 en 3.10.

3.2 Vrijstellingen

In de Wnb is een aantal algemene soorten amfibieën en zoogdieren beschermd onder de categorie “Nationale soorten”, zoals gewone pad, bruine kikker en konijn. Provincie Utrecht heeft bevoegdheid om bij verordening deze soorten “vrij te stellen” van de ontheffing/vergunningsplicht (Verordening Natuur en Landschap provincie Utrecht 2017). Dit betekent dat geen ontheffing nodig is voor werken gericht op ruimtelijke inrichting en ontwikkeling en beheer en onderhoud. Vrijgestelde soorten zijn niet meegenomen in deze toetsing.

Tabel 3.1 Verbodsbepalingen soortenbescherming onder de Wnb

	A	B	C	D	E
Verbodsbepaling	Vogels VR	Dieren HR/ Bonn/Bern	Planten HR/ Bonn/Bern	Dieren (‘nationaal’)	Planten (‘nationaal’)
Dieren of planten:					
Doden of vangen	3.1.1	3.5.1		3.10.1.a	
Storen/verstoren	3.1.4 (tenzij 3.1.5)	3.5.2			
Plukken, verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen			3.5.5		3.10.1.c
Onder zich hebben of vervoeren	3.2.6	3.6.2	3.6.2		
Plaatsen:					
Vernielen, beschadigen of wegnemen nesten	3.1.2				
Beschadigen of vernielen voortplantingsplaatsen (vp)		3.5.4		3.10.1.b (vaste vp)	
Beschadigen of vernielen rustplaatsen (rp)	3.1.2	3.5.4		3.10.1.b (vaste rp)	
Eieren:					
Vernielen (of –Vrl- beschadigen)	3.1.2	3.5.3			
Rapen	3.1.3	3.5.3			
Onder zich hebben	3.1.3				
<i>Toelichting:</i>					
- Codes verwijzen naar wetsartikelen Wet natuurbescherming Oranje verbodsbepaling geldt alleen wanneer sprake is van opzet Rood verbodsbepaling geldt in alle gevallen, ook wanneer geen sprake is					

3.3 Zorgplicht

De zorgplicht (artikel 1.11 van de Wnb) houdt in dat handelingen, die nadelige gevolgen kunnen hebben voor in het wild levende dieren en planten:

1. Achterwege gelaten worden, of
2. Noodzakelijke maatregelen treft om die gevolgen te voorkomen, of
3. Deze zoveel mogelijk beperkt of ongedaan maakt

Het betreft alle in het wild levende dieren en planten. De zorgplicht dient onder meer als vangnet voor de bescherming van soorten waarvoor op grond van de Wnb geen specifiek verbod geldt. De zorgplicht betreft naast soorten- ook gebiedsbescherming.

3.4 Afbakening onderzoek

Aangezien er geen oppervlaktewater aanwezig is in of in de directe omgeving van het plangebied, kan het voorkomen van beschermde soorten amfibieën, vissen, libellen en/of weekdieren bij voorbaat uitgesloten worden. Deze soortgroepen worden om die reden niet verder behandeld in deze rapportage.

Het enige in het plangebied aanwezige groen bestaat uit (weg)bermen en bomenrijen. De (weg)bermen zijn overwegend begroeid met gras en zijn niet geschikt als groeiplaats voor bijzondere en/of beschermde (waard)planten. Hierdoor kan het voorkomen van beschermde soorten flora, reptielen, vlinders en overige ongewervelden bij voorbaat uitgesloten worden. Deze soortgroepen worden om die reden niet verder behandeld in deze rapportage.

Voor de soortgroepen grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels zijn alleen effecten mogelijk op soorten die voor hun leefgebied afhankelijk (kunnen) zijn van bomen(rijen) en ander opgaand groen. In tabel 3.2 staat weergegeven welke van deze soorten er op basis van literatuuronderzoek (verspreidingsgegevens) en expert judgement, mogelijk in en in de omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn.

Tabel 3.2 (Beschermde) soorten die in en in de omgeving van het plangebied aanwezig kunnen zijn

Soortgroep	(Beschermde) soorten die mogelijk aanwezig zijn in het plangebied
Grondgebonden zoogdieren	Boommarter, das, eekhoorn en steenmarter (alleen op grote afstand van het plangebied waargenomen)
Vleermuizen	Baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, kleine dwergvleermuis, laatvlieger, meervleermuis, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis, tweekleurige vleermuis en watervleermuis
Vogels	Boomvalk, buizerd, ransuil, roek en sperwer

3.5 Effecten

3.5.1 Grondgebonden zoogdieren

Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten. Bij het oriënterende veldbezoek zijn ook geen geschikte verblijfplaatsen aangetroffen. Het plangebied is door de geïsoleerde ligging en door gebrek aan opgaande begroeiing niet geschikt als leefgebied voor boommarter, das, eekhoorn en steenmarter. Boommarter, das en eekhoorn komen vooral voor in bosgebieden en in kleinschalige (parkachtige) landschappen. De steenmarter komt ook voor in stedelijk gebied maar is wel afhankelijk van de aanwezigheid van groenstructuren zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen.

Deze groenstructuren zijn echter afwezig in en in de omgeving van het plangebied. Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op beschermde grondgebonden zoogdieren uit te sluiten.

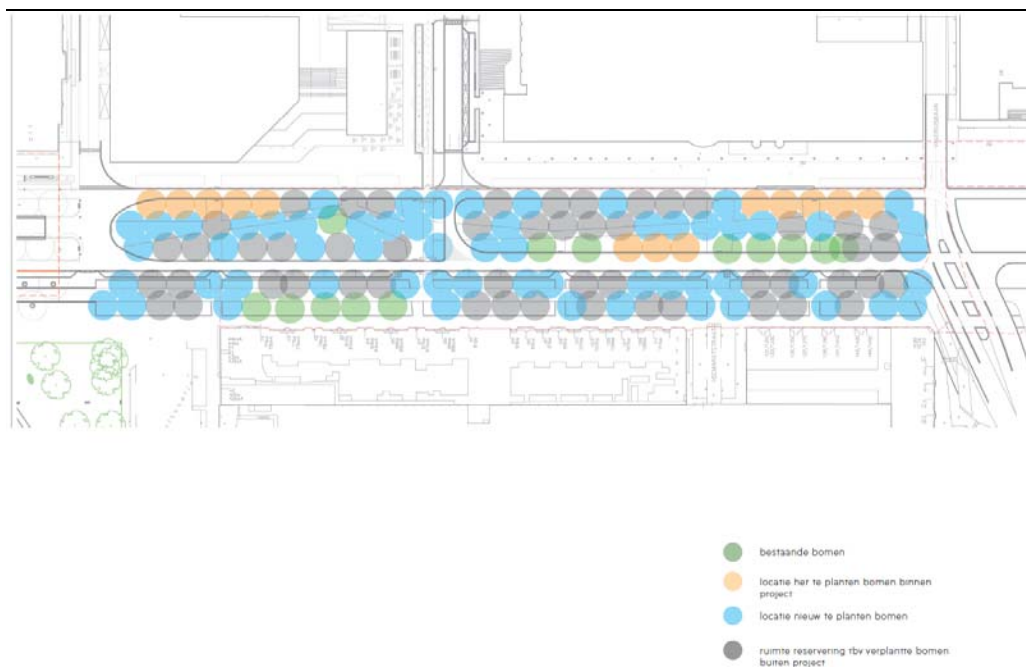
3.5.2 Vleermuizen

Hoewel vleermuizen zoogdieren zijn, worden deze vanwege hun afwijkende eigenschappen als afzonderlijke groep behandeld. Het leefgebied van vleermuizen bestaat uit drie verschillende onderdelen: verblijfplaatsen, foerageergebied en vliegroutes. Verblijfplaatsen bevinden zich, afhankelijk van de soort, in woningen of in bomen. Foerageergebieden zijn groen- of waterstructuren zoals struweel, bomenrijen en watergangen. Vliegroutes worden gevormd door lijnvormige elementen zoals bomenrijen, randen van bebouwing en watergangen.

Bij het oriënterend veldbezoek zijn alle bomen in het plangebied gecontroleerd op de aanwezigheid van holtes en/of spleten die door boombewonende vleermuizen als verblijfplaats gebruikt zouden kunnen worden. Deze zijn echter niet aangetroffen waardoor de aanwezigheid van verblijfplaats van boombewonende vleermuizen uitgesloten kan worden. Aangezien er geen werkzaamheden aan gebouwen plaatsvinden en er geen gebouwen gesloopt worden, zijn negatieve effecten op verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen ook uitgesloten.

De in het plangebied aanwezige bomen(rijen) worden mogelijk gebruikt als foerageergebied en/of als vliegroute. In 2009 is door Tauw een belangrijke vliegroute aangetroffen van de gewone dwergvleermuis (Tauw, 2009). Aangezien er in de toekomstige situatie veel meer bomen in het plangebied aanwezig zijn zal het plangebied interessanter worden voor vleermuizen. Hierdoor zijn negatieve effecten op foerageergebieden en vliegroutes uitgesloten. In figuur 3.1 wordt een overzicht gegeven van de bomen in de toekomstige situatie en wat de beoogde ontwikkelingen zijn die betrekking hebben op de bomen.

Gelet op het voorgaande zijn negatieve effecten op vleermuizen uitgesloten. Aanvullende onderzoeken en/of maatregelen zijn niet nodig.

Figuur 3.1 Overzicht van bomen in de toekomstige situatie

3.5.3 Broedvogels

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van deze soorten zijn het hele jaar beschermd, evenals de functionele leefomgeving rondom het nest. Tijdens het veldbezoek zijn geen waarnemingen gedaan van beschermde soorten. Daarnaast zijn in de bomen in het plangebied geen grote nesten (horsten) aangetroffen die geschikt zijn voor boomvalk, buizerd, ransuil, roek en/of sperwer. In Hierdoor kan de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten uitgesloten worden. Aanvullende onderzoeken en/of maatregelen zijn niet nodig.

Tijdens het broedseizoen beschermde vogels

De nesten van alle vogels zijn beschermd als ze als broedlocatie in gebruik zijn. Vogels kunnen gedurende het gehele jaar tot broeden komen. Het is daarom zaak om hier voorafgaand aan het werk rekening mee te houden. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode half maart t/m half juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen).

De volgende negatieve effecten zijn niet uitgesloten: doden of verstoren van broedvogels (Wnb, hoofdstuk 3, artikel 3.1/3.5, lid 1, 2 en 4). Indien een broedgeval aanwezig is, dient een verstoringsvrije zone te worden aangehouden, waarbinnen gedurende de periode van broeden niet wordt gewerkt. De breedte van deze zone dient door een ter zake kundige te worden bepaald.

4 Conclusies en aanbevelingen

In opdracht van Gemeente Utrecht - Projectorganisatie Stationsgebied (POS) heeft Tauw onderzoek gedaan naar de consequenties van de Wet Natuurbescherming voor het reconstrueren van een deel van de Croeselaan in Utrecht. De ontwikkeling kan alleen doorgaan als deze niet in strijd is met de bepalingen als opgenomen in de Wnb, of als de benodigde vergunningen en/of ontheffingen worden verleend.

Welke onderdelen van de Wnb zijn van belang?

- Soortenbescherming

In hoeverre is de beoogde ontwikkeling (mogelijk) strijdig met de Wnb?

De beoogde ontwikkeling is niet strijdig met de Wnb mits dat er rekening gehouden wordt met broedende vogels. De kans op een broedgeval is het grootst in de periode half maart t/m half juli (dit wordt wel gezien als het reguliere broedseizoen).

Zijn maatregelen en/of een ontheffing Wnb nodig?

Er is geen nader onderzoek of een ontheffing nodig voor het voornemen. Voor het aantasten van (nesten van) broedende vogels is geen ontheffing mogelijk.

Wat betekent dit voor de planvorming

Voor de verdere planvorming zijn geen aanvullende acties vereist mits er gewerkt wordt buiten het broedseizoen. Indien er in het broedseizoen gewerkt wordt is een broedvogelcheck nodig om de aanwezigheid van broedende vogels uit te kunnen sluiten.

In tabel 4.1 is een samenvatting opgenomen van de toetsing aan de soortenbescherming.

Tabel 4.1 Conclusies toetsing soortenbescherming

Soort(groep)en	Effecten	Vervolgstappen
Broedende vogels	Mogelijk overtreding artikel 3.1/3.5, lid 1, 2 en 4, mits maatregel	Werken buiten broedseizoen, geen nader onderzoek nodig en geen ontheffing nodig

5 Literatuur

Broekhuizen S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters, J.C. Buys, 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaarden, Ministerie van Economische Zaken

Van Dijk A.J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus, Zoogdiervereniging en Gegevensautoriteit Natuur, Vleermuisprotocol 2013, 27 maart 2013.

Tauw, 2009. Ecologisch onderzoek stationsgebied Utrecht. Kenmerk R001-4570833RJR-kmi-V01-NL, d.d. 20 januari 2009.

Geraadpleegde internetwebsites:

www.floron.nl

www.libellennet.nl

www.ravon.nl

www.sovon.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.vleermuis.net

www.vlindernet.nl

www.zoogdiervereniging.nl